Signe Moldes grundlovstale

Taler
Signe Molde
Journalist, tv-vært og komiker

Dato
5. juni 2026

Sted
Den Fynske Landsby i Odense

Omstændigheder
Talen blev skrevet af Peter Molde-Amelung

Goddag alle i fynske grundlovsekstremister... dejligt at se Jer.

Og tak Merete og Lise fra Den Fynske Landsby for at invitere mig her i dag – til første gang at I fejrer vores dejlige grundlov – det sekulære demokratis juleaften kunne man kalde det – og dermed gøre at vi alle sammen kan lære grundloven bedre at kende.

Inden jeg går i gang, skal jeg lige høre – er der nogen af jer, der har en yndlingsparagraf i grundloven? Ja I har vel læst den går jeg ud fra?

Det var ikke mange, det er også et svært spørgsmål, for selv om de fleste af os har hørt om at landet har en grundlov, så er det vildt hvor lidt de fleste af os ved om den.

Det er lidt ligesom med milten, altså det der totalt ukendte organ vi alle sammen har et eller andet sted i kroppen, ingen aner dog hvor. Det er et totalt mysterium.

Det har vist sig at være nemmere at finde Mogens Amdi Petersen, end det er at finde milten.

Vi ved vi har en milt, og at den er vigtig, men så ved vi heller ikke mere om milten. Ingen her ville genkende deres egen milt om så den lå på en frokostbuffet lige til højre for leverpostejen.

Men det er da underligt at vi går så lidt op i vores grundlov.

For grundloven indeholder de helt basale elementer der skaber vores alle sammens hverdag i et samfund, som jeg holder meget af.

Jeg kiggede selv i grundloven for første gang her forleden, fordi jeg skulle holde den her tale og kunne da godt mærke, at det var lidt pinligt at jeg aldrig før havde læst så meget som en sætning.

Men jeg tyggede mig igennem, og tror måske at min yndllingsparagraf er paragraf 79. Det er altså en dejlig paragraf. Her lyder det blandt andet

Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede.

Og det er jo os her i dag, eller i hvert fald de af os der ikke bærer våben. Ved ikke med jer andre. Men jeg har efterladt min peberspray og min knivsamling ude bagved, så jeg må gerne være her.

Bemærk ordet 'ubevæbnet'. Det er vores grundlovsfædre og mødre, der allerede dengang i 1849 forudså at der kunne opstå Trumpske tilstande a la stormen på Kongressen – og det gad de ikke.

Vores grundlovsfædre og mødre havde den holdning, at hvis folk ville storme Folketinget så blev det uden våben. Folk må enten lave en aftale på forhånd eller også måtte de synge eller argumentere sig forbi vagterne.

Ikke noget med at slå og skyde omkring sig. Vi er ikke USA. Danmark er heldigvis et land, hvor vi ikke behøver have en seksløber i lommen for at føle os trygge eller hørte.

Nu er jeg med på at det er Danmarks Riges Grundlov vi fejrer, men vi er jo ikke alene her på kloden.

Hos os føles grundloven nærmest som et naturfænomen i stil med tyngdekraften eller at der altid forsvinder en sok, når man vasker.

I Danmark er grundloven en konstant der i næsten 200 år langsomt men sikkert skruet vores demokrati mere og mere sammen. At leve i frihed og tryghed og med frie valg er slet ikke noget vi stiller spørgsmålstegn ved længere.

Men det bør vi måske gøre.

Før var vi lige et smut forbi Grønlands kommende ejere, nemlig USA … ja det er ikke noget jeg siger, det siger de selv. Hvis det er op til mig, synes jeg de skal holde deres fedtede kentucky fried chickenfingre for dem selv.

Men da jeg i 2021 så Trumps tilhængere storme kongressen der ovre i United Steaks, var der da nogle dage hvor jeg kunne høre den amerikanske forfatning knage i fugerne.

Og det har også knaget tættere på os. Orbans Ungarn var for fuld fart på vej mod autokrati. Trods en demokratisk forfatning. Polen var på vej samme retning før Donald Tusk vandt valget i 2023 – og fælles for begge de her europæiske lande er, at det stadig knager.

Hvad med her hos os? Er alting bare trygt og godt og sikkert og vidst. Når man overværer et søvnigt kommunalvalg - eller ser Martin Lidegaard komme cyklende på vej mod ministeriet uden sikkerhedsvagter men med morgenhår, så kan man da godt få den fornemmelse at – Aaaah vi har klaret den.

Takket været vores grundlov behøver vi ikke bekymre os længere, vi kan bare læne os tilbage i hængekøjen og tage en lur.

Der vil jeg citere min paranoide prepper af en mand, som altid kan forplumre den gode stemning med en kedelig bemærkning. Et af hans tilbagevendende grynt er: Fjenden sover aldrig.

Det er demokratiets indbyggede modsætning, at vi inviterer alle til at deltage, også dem der ønsker at ødelægge demokratiet. For sådan er det jo. Vi har ytringsfrihed, man må mene hvad man vil.

De kræfter der ikke ønsker ligestilling mellem køn, dem der synes homoseksualitet skal forbydes, dem der mener at demokrati skal have vigepligt for gud, dem der synes Putin er en guttermand – de er alle sammen inviteret indenfor og kan benytte de demokratiske institutioner og priviligier til … at arbejde for at gøre vores samfund mindre frit – præcis som det skete i Ungarn og Polen. Og Tyrkiet, de skal også med.

Nu er jeg jo ikke forfatningsspecialist eller statskundskabsprofessor, jeg er bare en ældre dame fra fjernsynet, men jeg synes, vi bør være opmærksomme på, at det her kan ske.

For det er altså et paradoks at invitere folk til middag, hvis de her folk hverken kan lide maden eller selskabet og i øvrigt mener vi slet ikke bør spise. Men sådan er udgangspunktet for vores demokrati, alle har en stemme, det er smukt. Men det gør os sårbare. For mens vi nyder vores rettigheder i hængekøjen, sover fjenden aldrig.

En anden af grundlovens paragraffer jeg sætter pris på, er paragraf 77 – det er den der sikrer vores ytringsfrihed. Jeg lever af at bruge den paragraf i mit arbejde som journalist og komiker og hvad jeg ellers render rundt og beskæftiger mig med.

Havde jeg levet i eksempelvis Tjetjenien eller Tyrkiet, ville hver dag på arbejdet være uhyggelig. Hvis jeg i Tyrkiet lavede sjov med præsidenten ville jeg havne i arbejdsløshed eller fængsel hurtigere end jeg kunne nå at sige, censur.

Tyrkiet er et af de lande med demokratisk forfatning, hvor det ikke bare knager som det gjorde i Ungarn. I Tyrkiet har præsidenten Erdogan slået så store huller i landets demokratiske rettigheder, at hans kritikere falder ned i dem og aldrig kommer tilbage, trods en forfatning der skulle sikre det modsatte.

Det kan man jo lige tænke over, når man ligger i poolen i Alanya og vener på det næste mavetilfælde.

Det var et sidespring. Vi kom fra paragraf 77, ytringsfriheden, som er vigtig for mit arbejde, men jo også supervigtig for vores allesammens personlige frihed.

Vi kan alle sammen nævne samfund og lande, hvor ytringsfriheden har trange kår.

Vi kender nok også alle sammen par, hvor der er ballade med ytringsfriheden. Hvor et enkelt blik fra partneren, kan lukke munden på den anden. Den slags forhold ender som regel med skilsmisse, fordi man ganske enkelt bliver både bitter og rasende og åreforkalket, hvis man ikke kan sige sin mening.

Her i landet vælter vi os i ytringsfrihed. Vi har vi så meget ytringsfrihed, at den gælder alle, også offentligt ansatte. Uanset om du er kontorchef eller folkeskolelærer, så har du ret til at sige og skrive og generelt udtrykke præcist det, du mener. Også selvom det er upopulært.

Det synes jeg er fornemt. Og et træk ved vores samfund vi skal holde fast i for enhver pris. For det er en frihed som skrider, det er en konstant og vildt irriterende kamp at skulle sikre at ens modstandere kan sige alt det bavl, de nu engang siger.

Ikke mindst fordi vores land jo ikke længere er en isoleret ø i verden, men i højere og højere grad vokser sammen med resten af kloden.

Bare for at bevise at jeg læser en avis i ny og næ, vil lige komme med et eksempel på, hvordan paragraf 77 hele tiden bliver trykket på og hevet i fra alle sider.

Sidste år blev en lærer i Københavns Kommune beordret op på Rådhuset til voksenskældud og fik mundkurv på fordi hun i en avisartikel havde fortalt om hvordan elever i folkeskolen slog og råbte ad hende. Noget som kulminerede da hun blev overfaldet af en elev, fik hjernerystelse og måtte sygemeldes.

Københavns Kommune reagerede som Erdogan ville have gjort det: De udskammede læreren og meddelte at det ville være bedst for hende selv ikke at give den slags interviews.

En banal personalesag kan man mene. Men jo også et tegn på, hvordan embedsmænd føler sig hævet over selveste paragraf 77 – fordi lærerens udtalelser kunne give den københavnske grundskole et dårligt ry.

Der er en Erdogan gemt i de københavnske embedsmænd.

Er der af jer der har en svigermor? Min svigermor går af og til hen og banker utålmodigt på et rundt apparat der hænger på hendes væg. Der gik lang tid før jeg fattede at dimsen er et barometer. Og svigermor banker på glasset for at få en fornemmelse af, hvilket vejr der er på vej. Det virker ikke, for når hun sekundet efter tjekker sin vejrapp, lover den altid det modsatte af barometeret, så derfor er det her et ret dårligt billede på, hvad jeg gerne vil fortælle. Men nu er jeg gået i gang, så jeg fortsætter.

Ytringsfriheden er for mig at se et barometer ... hvis vi lytter til hvad der bliver sagt omkring os hos frisøren, på sociale medier, til familiemiddagen og i fodboldklubberne, så kan vi forstå hvad der rører sig i blandt alle dem vi ellers ikke taler med. Hvis vi lukker munden på dem vi er uenige med, opbygger der sig et usynligt højtryk og det ender altid skidt.

For mig er det vigtigste altid at vi som borgere kan kritisere magten. Når magten ikke vil kritiseres er det for mig at se, fordi den har noget at skjule. Og alle skal have lov til at kritisere magt, uanset hvor klodset de formår at gøre det.

Vi er forskellige her i landet, kommer med alle mulige baggrunde og særheder. Vi kan ikke alle sammen være formfuldendte snakkemaskiner.

Nogle er gode til at ytre sig på traditionel vis. De har en statskundskabs uddanneles. Lever at at formulere sig.

Andre kan have svært ved at argumentere, men kan så få deres holdninger og ønsker ud på andre måder. Platte opslag på Facebook. Skrig og råb og brøl og grynt til første maj arrangementerne. Hvidvinsstive djøffere der snøvler på Folkemødet. Eller en omgang grim og sværtforståelig moderne kunst for eksempel.

Hvis man ikke kan anerkende at ytringer er andet end veldrejede argumenter eller skønsang, skal man da være godt tykpandet. Tykpandet eller den buket af politikere der vedtog koranloven.

SVM regeringen satte sin egen tykke streg under, at hensynet til religiøse følelser for dem og deres fæller er vigtigere end folks mulighed for at kritisere den magt som knytter sig til religiøse institutioner og stater.

Det er blandt andet gået ud over den danske kunster Firoozeh Bazrafkan, som optrådte med en performance, hvor hun rev en koran i stykker på et rivejern for at protestere mod det iranske præstestyre. Gør hun det igen, venter byretten nu med åbne døre.

Koranloven er det seneste lille stykke, der er blevet filet af paragraf 77. En lov der på bedste Erdoganske vis, sørger for at folk kan komme i fængsel, hvis de

udtrykker det de mener på en måde som kan støde visse danske politikere, Ayatollah Khamenei og den slags typer.

Så – det er jo lidt køligt i dag - hvis nogen af jer får brug for at tænde et bål senere, så husk at i kan ende i spjældet hvis i tænder op med eksempelvis side 1128 i biblen hvor Timotheus siger at , og jeg citerer, ”jeg tillader ikke en kvinde at lære eller herske over en mand. Hun skal være stille.”

Det kunne være noget Andrew Tate havde sagt på Instagram, men der er tale om et meget helligt citat, så sætter du ild til det, så er det i kachotten.

... men heldigvis det er straffrit at bruge andre skrifter til optænding ... grundloven for eksempel ... den mener politikerne bag koranloven er meget mere velegnet.

Jeg mener vi skal kunne tænde op i pejsen med hvad end vi har lyst til.

Personligt bruger jeg en blanding af sprit og torah.

Nu blev det lidt tungt, det kan jeg da godt selv mærke. Så lad mig her til slut jeg lige rose nogen, det kan måske lette stemningen. Jeg vil gerne rose vores politikere, altså dem som står for grundlovens lovgivende og udøvende magt.

Det lyder måske fancy og sådan lidt house of cardsagtigt at være borgmester eller folketingspolitiker ... men ... Snak lige om at have et utaknemmeligt arbejde.

Landets borgmestre bliver svinet til på sociale medier, folk begår hærværk mod deres ejendom og de bliver truet med vold og død og ødelæggelse.

Landspolitikerne oplever samme modstand, og skal oven i købet finde sig i typer som mig, hvilket i sig selv kan være en prøvelse.

Men på trods af alt det her, så stiller de op. Til valg, til debatter og til tvprogrammer.

Jøsses hvor er jeg uenig med mange af dem, men jøsses hvor er jeg også imponeret over deres stædighed og mod.

Og til de af jer der sidder med sure miner og automatbrokker jer over vores politiekre vil jeg bare sige: Stem eller stil selv op.

I Danmark kan ALLE blive politikere hvis de lægger timerne i det. Seriøst, Lars Boye sidder i folketinget .. (hvem bliver det næste gang? Onkel Stewart?)

Men altså ... grundloven ... vi tænker ikke så meget over at vi har den. Og så er den alligevel alle steder i vores liv. Vi lærer vores børn at sige deres mening. Nogle børn lærer det måske lidt for meget.

Vi opdrager dem med elevråd og medbestemmelse, og vi voksne gør som vi skal, vi tager kandidattest når der er valg, vi bliver forargede når fænakker ødelægger politikernes valgplakater og vi stemmer, – for dælen vi stemmer.

Ved sidste folketingsvalg gik 3 millioner 567 tusinde og 625 af os ned og stemte. Det er en stemmeprocent på 84. Hvis grundlovens fædre og mødre var klar over det, tror jeg de ville skåle i et kohorn med mjød eller hvordan man nu festede der tilbage i 1849.

Til allersidst skal vi lige lave en aftale. Den nye regering taler jo om at hente Store Bededag tilbage til kalenderen. Hvad med at glemme store bededag.

Og i stedet gøre 5 juni til en rigtig helligdag? Ingen har brug for en hel dag til at bede i, det kan man gøre i sin fritid. Men vi har brug for at fejre og huske og styrke vores dejlige grundlov, så lad os aftale at slå et slag for at 5 juni bliver en helt officiel hellig- og fridag i den danske kalender. Er I med på den?

Grundloven er for life. Politiske partier, Religioner og ægteskaber kan du hoppe ind og ud af. Du kan være kristen i dag, muslim i morgen og hindu på torsdag. Du kan være gift med Frederik i dag og Frederikke i morgen. Men grundloven, den hænger du på. Det er ikke et ægteskab hvor du bare skal et smut i eboks for at få en skilsmisse.

Grundloven er virkelig til døden os skiller. Forhåbentlig. Tak for jeres tid og jeres tålmodighed. Fortsat god 5 juni.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Grundlovstale

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/signe-moldes-grundlovstale-2026